

פרשת
לך לך
תשפ"ה

גליון המאיר

כה"י
שנה ד'
גליון
הנ"י

פנינים יקרים, רעיונות מכריזים, סיפורים נפלאים,
מהוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

מאמר המאיר

על ידי אמונה ונקיות מעון נעשה האדם בשמחה וברכותיו מתקיימות

עיקר הנסיון של אברהם אבינו לקיים המצוה בשמחה

בפרשתו (בראשית יב ב): 'ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה, ובמסורה: 'התהלך לפני והיה תמים' (שם יז א), 'והיה נכון לבוקר' (שמות לד ב).

שמו, ויוכל להיות אף בין אנשים פשוטים שימסרו נפשם במה שיגזור עליהם הקב"ה, ובפרט אם ישמעו מפי הקב"ה בעצמו כמו אברהם אבינו ע"ה, אמנם מבואר בספרים כי עיקר הנסיון היה במה שעשה הכל בשמחה ממש, כי על פי רוב בשאר בני אדם

אף שמקבל עליו גזירת המקום אבל אף על פי כן הוא מצטער על הדבר שנגזר עליו, לאשר יכבד עליו לסבול צער הגזירה, אבל אברהם אבינו, כיון שראה שזהו רצון הבורא ברוך הוא עליו שיסבול גלות, היה שמח ממש בדבר, כי לא היה לו שום רצון אחר רק לקיים רצון הבורא ברוך הוא, וממילא לא הרגיש שום צער בהגלות ובכל הנסיונות, כי כל זה היתה הנאתו וטובתו ממש, לאשר מקיים בזה מצוות הבורא ברוך הוא, ולא היתה

ואברכך - בקדושת חודש תשרי

מתאמרא בשם הרה"ק מרוזין זי"ע שאמר להמליץ על נוסח הזמירות: 'הא רעוא קמיה דתשרי על עמיה', כי הנה חודש תשרי הוא חודש שתקיף במצוות, ואנו זוכים לקיים בו מצות הרבה בכמות ובאיכות שאין אנו זוכים לקיים כל השנה כולה, ועל כולם מצות 'ושמחת בחגך', שהיא השמחה בשמונת ימי החג, שמשם שואבים שמחה של מצוה למשך כל ימי השנה, ולזה אנו מבקשים 'הא רעוא קמיה דתשרי על עמיה', כלומר שקדושת המצות והשמחה של חודש תשרי ישרו על עמיה ויתמשכו על כל ימי השנה בריבוי מצוות ובשמחה עליונה. ע"כ. והנה איתא בשם הגה"ק משימלויא זצ"ל ש'אברהם' ראשי תיבות א'תה ב'חרתנו מ'כל ה'עמים א'הבת א'ותנו ר'צית ב'נו, ובוה יש לרמוז כאן (בראשית יב ב): 'ואברכך ואגדלה שמך', שאוסף לך אות על שמך להקרא 'אברהם', שזה מרמז על כח וקדושת החג, ועל איזה חג אני מדבר אתה, 'והיה ברכה', על חודש תשרי שהציוף שלו הוא והי"ה, שבו כלולים קדושת המצוות וריבוי שמחה, וכח זה תעביר לבני בניך.

ונראה לבאר הענין בזה בשנקדים תחילה מה שכתב בספה"ק דברי יואל דברים נפלאים, שעיקר הנסיון של אברהם אבינו בציווי 'לך לך' היתה השמחה, דהיינו שלא רק שיקיים את מצות הבורא לילך מארצו אלא יעשה אותה בשמחה ובטוב לבב, וזה לשון קדשו: 'לך לך מארצך וגו', ופירש רש"י 'להנאתך ולטובתך', אפשר לומר הרמז, כי באמת עיקר המעשה מה שעזב ארצו ומולדתו עבור ציווי הבורא

ברוך הוא אין זה רבותא כל כך, כי היה מוכרח לקיים מה שנצטוו עליו מהבורא יתברך

לפניו שום טובה והנאה אחרת זולתי לקיים רצון הבורא יתברך שמו'. עכ"ל.

ישמח לב מבקשי ה'

מודעה משמחת לתושבי ארה"ק

ביקרא דאורייתא שמחים אנו לבשר צדק, שהספרים החדשים ונפלאים "נר המאיר" עה"ת ומועדים (ב"כ) הגיעו זה עתה בס"ד למחוח חפצם וניתן כעת להשיגם בחנויות ספרים כדלהקן

בירושלים:

"שמש שטיבל" בביהמ"ד קהל י"ט לב ד'סאטמאר - רחוב חגי 24

בבני ברק:

"שמש שטיבל" בביהמ"ד קהל י"ט לב ד'סאטמאר - רחוב ישמח משה 22 "סאטמאר ספרים" - רחוב קדושת יו"ט 7

פניני המאיר

'והיה ברכה' (בראשית יב ב), ובמסורה חמשה, הא, ואידך 'התהלך לפני והיה תמים' (שם יז א), 'והיה נכון לבוקר' (שמות לד ב), 'עלה אלי ההרה והיה שם' (שם כד יב), 'והיה לי לאב' (שופטים יז י).

ו"ל עפי"מ דמצינו במסכת שבת (עז). פלוגתא בין הבבלי לירושלמי אם יש איסור בבורר אוכל מתוך אוכל או לא, דלדעת הבבלי ליכא איסור בבורר אוכל מתוך אוכל (עיי"ש ברש"י) אבל התוספות מביא בשם הירושלמי דגם בזה איכא איסור. ובישועות יעקב (סימן שיט) ביאר שיטת הבבלי, דהנה לעולם קשה מדוע נחייב על מלאכת בורר, הא הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי אינו צריך לפסולת שהוא מוציא, אלא הטעם שחייב כיון שהפסולת מזיק לאוכל, ונמצא שבהוצאת הפסולת הוא מתקן את האוכל, אמנם באוכל מתוך אוכל לא שייך טעם זה, שהרי אין אוכל מזיק לחבירו, על כן סבירא ליה להבבלי שפטור ע"כ.

והנה, בפרקי דרבי אליעזר (פרק כט) מבואר שאברהם אבינו נימול ביום הכיפורים, והקב"ה הבטיחו בכות זה שבכל שנה ושנה ימחול לעוונותיהם של בניו ביום זה.

מאמר המאריך

פניני המאריך

ומאריך שם עוד לבאר הטעם שלא מצינו בתורה ציווי מפורש על השמחה של מצוה, כיון שהדבר קשה מאוד להשגה, ואם יבוא על זה ציווי מפורש עוד יתגבר היצר על זה יותר ויותר, ומסיים: 'אמנם אברהם אבינו שכוחו רב נתנסה גם בזה, שמלבד עיקר הנסיון לעזוב ארצו ומולדתו, עוד נצטווה על מפי הקדוש ברוך הוא שלא להצטער על הדבר, רק יקבל גזירת המקום ברוך הוא בשמחה ויהיה שש ושמח במה שמקיים בזה רצון הבורא ברוך הוא עד שיהיה הדבר להנאתו ולטובתו ממש, וזהו באמת נסיון גדול בהרגשת הלב שיהיה כן בשלימות, בפרט כשבא בציווי גם על זה, שהיצר הרע מתגרה יותר על ידי הציווי, ומוכן היטב מה שכתב 'לך לך', להנאתך ולטובתך דייקא, שנצטוו לעשותו בשמחה וזהו עיקר הנסיון. עכ"ל.

המשכת הברכות מעולם העליון תלויה במדת השמחה של האדם

והנה איתא בחתם סופר (פרשת תולדות) הטעם שהצליח עשו הרשע לרמות את אביו ולהעמיד פני צדיק ולא נתגלה ליצחק שעשו הוא רשע, בכדי שיוכל לברך את יעקב בלב שלם, כי אם היה יודע שיש לו בן רשע וממרה לה' יתברך היה מצטער ומתאנה ובוכה, ולא היה יכול לברך את יעקב בשמחה ולהמשיך לו ברכה ממקור העליון, אבל כיון שנסתר ממנו דבר זה וחשב ששני בניו הם

טובים וצדיקים שפיר בירך את יעקב בלב שלם והמשיך לו ברכות לרוב כראוי. עיי"ש.

נמצא אם כן שבכדי לברך את הבנים צריך האדם להיות בשמחה שלימה בשעת הברכה, ובזה אפשר לבאר הפסוק כאן: 'לך וגו' והיה ברכה, דהיינו שתראה לקיים המצוה בשמחה, להנאתך ולטובתך דייקא, כנ"ל, ועל ידי זה 'והיה ברכה', שיהיו הברכות מסורות בידך, שאם תהיה בצער לא תוכל לברך בשלימות.

ואם תאמר הלא גם אברהם אבינו היה לו את ישמעאל שהיה רשע, וכיצד יהיו הברכות מסורות בידו, יש לתרץ על פי מה דאיתא באור החיים הק' (פרשת לך), שישמעאל היה רק בנו של 'אברם' ולא של 'אברהם', וגם אז לא היה רק בירורי פסולת, אבל 'אברהם' לא הוליד אלא את יצחק, ויש לפרש על פי זה כאן: 'ואגדלה שמך', דהיינו שאוסיף לך אות על שמך ותיקרא 'אברהם', ולא יתייחס ישמעאל על שמך זה, ועל ידי זה 'והיה ברכה'.

טבע הבריאה להיות בשמחה אם לא פגם בחטא

והנה מתאמרא בשם הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע הטעם שהתינוק דרכו להיות שמח לעולם, כיון שטבע הבריאה הוא להיות בשמחה, רק כיון שחוטא האדם סרה ממנו השמחה ונכנס למרה שחורה, מה שאין כן התינוק שלא נתלכלך עדיין בחטא נשאר

ברכות התלויות בידיים

מעשה באברך אחד שהיה דר בארץ ישראל ושידך את בנו בשעה טובה ומוצלחת, התנאי בשידוך היה שהוא צריך להביא עשרים אלף דאללעה, אך בהתקרב מועד החתונה נוכח האברך לראות שאין בידו אפילו חלק קטן מן הסכום, לאותו אברך היו שני אחים עשירים באמריקא והיה מצפה עתה לקבל מהם עזרה, הוא קם ונסע לאמריקא וביקר אצל שני אחיו, אך הללו הביעו כעס על שעשה את השידוך הזה והודיעו לו שלא יתמכו בו במאומה, בצר לו פנה האברך אל רביה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זי"ע ושפך לפניו את לבו, כזאת וכזאת היה מעשה והוא אינו יודע מה לעשות, מרן הרגיעו בדברים המתיישבים על הלב ואמרו לו שיחזור בעוד ג' ימים והוא יתן לו תשובה. כעבור ג' ימים נכנס האיש ושאל: 'האם יש כבר לרבינו תשובה על שאלתי?', במקום לענות הוציא מרן צרור של עשרים אלף דאללעה טבין ותקלין ונתן לו, וזו היתה התשובה הנכונה...

ובזה נראה לפרש לשונו הזהב של רש"י הק' (בראשית ב' ב): 'והיה ברכה, הברכות נתונות בידך', בידך דייקא, כלומר שלא תצטרך להסתפק בברכה בפה, אלא תוכל לסייע להם בסיוע שיש בו ממש...

והנה יש להקשות לכאורה, הכיצד נימול אברהם ביום הכיפורים, הא הוי מילה שלא בזמנה שאינה דוחה את השבת, ואין הכי נמי שלענין החבורה אפשר לתרץ דהוי מקלקל בחבורה, אך עדיין יש בזה איסור של בורה, שבורר פסולת הערלה מתוך הגוף.

ויש לתרץ על פי מה שכתב הרמב"ם שטעם המילה היא להחליש כח התאוה, אם כן יש לומר שגבי אברהם אבינו, שנאמר בו (חמיה ט ח) 'ומצאת את לבבו נאמן לפניך', וכבר הפך את היצר הרע שלו לטוב, לא שייך טעם זה והוי כבורר אוכל מתוך אוכל. אמנם הא ניחא לדעת הבבלי, אך לדעת הירושלמי שגם בזה איכא איסור אכתי קשה, וע"כ צריך לתרץ כאידך תירוץ שתירצו המפרשים, שנטל הקב"ה סכין וחתך עם אברהם את המילה, כדכתיב (חמיה ט ח) וזכרות עמו הברית, ופטר מטעם 'שנים שעשאוהו'.

ונקדים עוד מה שהקשה החת"ס (שבועות) היאך כפה הקב"ה הר כגיגית, הא לכו"ע בשבת נתנה תורה והוה כחופר גומא בשבת. ותירץ שהקב"ה לא חפר הגומא לעפרה רק לצורך כפיית ההר, והוה מלאכה שאינה צריכה לגופה. עיי"ש.

האת תהיה תורת המסורה: דבפרשתו כתיב 'והיה ברכה, ובמדרש (בר"י לט יא) דרשוהו מלשון בריכה, 'מה בריכה זו מטרתה את הטמאים, אף את מקרב רחוקים ומטהרם לאביהם שבשמים', ויש לומר שזוהו המשך ל'והיה תמים', שאחר שנעשה תמים על ידי המילה ביום הכיפורים נטהרים ישראל בזכותו מעונותיהם בכל שנה ושנה. ואם תאמר כיצד נימול ביום הכיפורים, הרי אסור מטעם ברירה, יש לתרץ דהוי כבורר אוכל מתוך אוכל, כיון שלא הזיק לו הערלה, והוה מלאכה שאין צריך לגופה, כמו שהיה בעת מתן תורה שנאמר בו 'והיה נכון לבוקר', שכפה הקב"ה הר כגיגית ולא חשש למלאכת חורש כיון שהיתה מלאכה שאינה צריכה לגופה. ואם תאמר הניחא לדעת הבבלי דבורר אוכל מתוך אוכל מותר וליכא איסור, אבל הלא הירושלמי פליג עליה ואוסר. לזה הוא אומר 'עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך וגו' אשר כתבתי להורותם, וכדדרשו חז"ל (ברכות ה). 'להורותם' זה גמרא, כלומר שתעלה אלי ההרה ושם אמסור לך את כללי הפסק שכאשר הבבלי והירושלמי מחולקים אזלינן כהבבלי, וממילא לא תקשי לך משיטת הירושלמי, אך לפי זה יש לדון בטעם הדבר מדוע הסיר הקב"ה את הערלה ביחד עם אברהם, דליכא למימר מטעם 'שנים שעשאוהו', דהא בלאו הכי הוה מלאכה שאינה צריכה לגופה, וצריך לומר מטעם אחר, כיון שהיה הקב"ה אב לאברהם, וחייב על האב למול את בנו. ועל זה בא הפסוק במסורה: 'והיה לי לאב', רצה לומר שהקב"ה כביכול כאב לאברהם, ומטעם זה 'זכרות עמו הברית'. ודו"ק.

מאמר השבת

עונג שבת - התרופה לאדם

הרה"ק בעל אהבת ישראל מוויזניץ זצ"ל היה אומר שהקדוש ברוך הוא נתן לנו בשבת קודש תרופה טובה, והיא העונג שבת שהוא רפואה לאדם, אמנם כמו בכל מחלה, שביחד עם התרופה צריך האדם להקפיד על 'דייעט' חזק, ובלעדי זה לא תועיל התרופה כמעט כלום, כן גם בענין זה, שהאדם צריך להקפיד בכל ימות החול על דייעט חריף וחזק, ואז יוכל להרגיש את התענוג והעונג של מצות עונג שבת, ויקבל את התועלת מן התרופה. ע"כ.

ונראה להמליץ על זה מה שאמרו חז"ל (ע"ז א): 'מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת', דהיינו מי שטרח בערב שבת בדייעט טוב הוא דייקא יאכל בשבת וירגיש התועלת שבזה.

בשבת קודש שהוא מעין עולם הבא קיים אדם הראשון תשובה מן המובחר

איתא במדרש (ב"ר כב י) שכשיצא קין מלפני ה' פגע בו אדם הראשון ואמר לו, מה נעשה בדיןך, אמר ליה עשיתי תשובה ונתפשרתי, התחיל אדם הראשון מטפח על פניו ואמר כך היא כחה של תשובה ואני לא הייתי יודע, מיד עמד אדם הראשון ואמר (תהלים צב א) 'מזמור שיר ליום השבת וגו', ויש להבין איזה שייכות יש בין תשובה לשבת.

ונראה לבאר על פי מה דאמרו חז"ל במסכת יומא (דף פו) 'היכי דמי בעל תשובה וכו' אמר רב יהודה כגון שבאת לידו דבר עבירה פעם ראשונה ושניה וניצל הימנה, מחוי רב יהודה, באותה אשה באותו פרק באותו מקום' ע"כ. הרי מבואר ששלימות התשובה היא כשמונע עצמו מלחטוא באותו מקום שחטא דייקא, ועל כן חשב אדם הראשון ששוב אין לו תקנה על חטאו על ידי תשובה, מאחר שגרשו ה' יתברך מגן עדן

מאמר המאמר

המאמין בהשגחת ה' יתברך באמת שרוי תמיד בשמחה שלימה

והנה ישנו ענין נוסף שמכביד על האדם וגורם לו להיות בעצבות, והוא מה שאמר הרה"ק בעל הצמח צדק זצ"ל על הפסוק (תהלים קטו ד) 'עצביהם כסף וזהב מעשי ידי אדם', שהסיבה שגורם לאדם להיות בעצבות הוא מה שסוברים שסוף וזהב הינו מעשי ידי אדם, ותלוי בהשתדלותו ובחריצות ידיו, אבל מי שמאמין שהכל מאתו יתברך, לו הכסף ולו הזהב והוא קובע כמה פרנסה יהיה לאדם, שרוי תמיד בשמחה ובטוב לבב. עכ"ד.

נטילת ידיים - להעביר רוח רעה של 'כוחי ועוצם ידי'

וכתב ק"ז הקול אריה זצ"ל (נשא) שזהו הענין של נטילת ידיים בבוקר להעביר רוח רעה, כי הרוח הרעה הוא מה שחושב האדם 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה' ומסיח דעתו מבורא כל עולמים, לכן צריך האדם לרחוץ את ידיו מזהמא זו ולישא את כפיו למעלה לשעבד הכל לאביו שבשמים באמונה שלימה. עכתודה"ק.

וכדברים האלו כתב גם בדרשות מהרי"ץ לענין נטילת ידיים לסעודה, כי צריך האדם להתקדש בקדושה יתירה בבואו לאכול,

שמח תמיד כפי טבע הבריאה. ע"כ. ואפשר שמטעם זה נקבע חג הסוכות להיות תיכף אחר יום הכיפורים, כיון שאז הוא הזמן המוכשר להיות בשמחה, אחר שנטהרו מהעונות ביום הכיפורים, כתינוק שנולד.

ובזה יש לבאר המנהג לברך את הבנים בשעה שבא לביתו בליל שבת, דהנה אמרו חז"ל (שבת קיט) ששני מלאכי השרת מלוין לו לאדם מבית הכנסת לביתו, ומניחין ידיהם על ראשו ואומרים לו (ישעיהו י) 'וסר עוונך וחסאתך תכופר', וכיון שנתכפר עוונותיו שפיר יכול לברך את בניו בשמחה שלימה כדבעי.

והנה אברהם אבינו היה דואג ומצטער על שנותיו הראשונות שהיה עובד בהם עבודה זרה בטרם הכיר את בוראו, כדאיתא במדרש (בר"ר לט ח) והיה דואג שלא יוכל לברך ברכות כיון שחטא ואיבד את מדת השמחה, עד שהבטיחו הקב"ה שיפרחו עוונותיו ויהיה נקי כקטן שנולד, עיי"ש. ולכן היה מטבע של אברהם 'זקן מצד אחד ובחור מצד אחר', להורות שאף על פי שהיה זקן בשנים היתה לו השמחה של בחור בשנים שלא נתלכלך עדיין בחטא. וזהו שכתב רש"י ז"ל בפרשתן (בראשית יב א): 'שאודיע טבעך בעולם', כלומר, שתהיה נקי וזך מכל חטא ועוון ותחזור להיות בשמחה שלימה כמו שנטבע מעיקרא בטבע הבריאה וממילא יהיו הברכות מסורות בידך שתוכל לברך כל אחד בשלימות כראוי.

מצות הצדקה - רק למי שמאמין בו יתברך

כתב הנועם מגדים בפרשת צו (ד"ה עוד בסיום) דבאמת לא היתה מצות הצדקה אמורה להזקף לזכותו של האדם הנותן, שהרי הכסף והזהב של הקדוש ברוך הוא הוא, והאדם לא נתן כלום משלו, וכן כתוב (דניאל ט ז) 'לך ה' הצדקה', על דרך 'משלך יתנו לך', אמנם ה' יתברך קל רחום וחנון ומחשב לאדם כאילו הממון שלו ונתן הצדקה משל עצמו, ודבר זה אנו למדים מחמץ בפסח, דכמו שמצינו (פסחים ג) גבי חמץ לאחר שש שעות ובור ברשות הרבים שאף על פי שאינם ברשותו של אדם עשאו הכתוב כאילו הן ברשותו, קל וחומר ומדה טובה מרובה לממונו של אדם שהוא ברשותו, שאע"פ שאינו שלו נחשב כאילו הוא שלו לענין הצדקה. עכתודה"ק.

אמנם לכאורה פשוט שזהו דווקא למי שמאמין ויודע שכספו ורכושו הם של הקדוש ברוך הוא, דאז נותנו לו הקדוש ברוך הוא במתנה ומחשב לו את המצוה, מה שאין כן אם האדם בוטח בזרועו וחושב שכוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה.

ובזה נראה לפרש את הפסוק (ישעיהו מ לא) 'וקוי ה' יחליפו כח', דהיינו שהמאמין בה' הוא כאילו מחליף כח עם הקב"ה, שהוא מאמין שהכל לה' והוא לא פעל כלום, ותולה הכח ביד הקב"ה, ואילו הקדוש ברוך הוא כביכול נותן לו את הכח ומחשב לו כאילו הוא נתן משלו.

וזהו שאמר הכתוב בפרשתן (בראשית טו ז): 'והאמין בה' - שכיון שהאמין בה' שהכל של הקב"ה, יחשבה לו צדקה' חשבה הקב"ה 'לו' לצדקה כאילו הוא נתנו משלו.

מאמר המאמר

וצריך ליטול ידיו תחילה ולסלק את עצמו ממחשבה שכוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, וכן לאחר שאכל ושבע עליו להתקדש על ידי מים אחרונים, שלא ישמן ויבעט, וזהו שאמרו חז"ל (ברכות נג): 'ההתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים'. עכ"ד.

ובזה יובן מה שאומרים לאחר נטילת ידיים 'שאו ידיכם קודש וברכו את ה', שמגביהין הידים לה' להורות שלא הוא פעל כל זאת רק הכל מאתו יתברך שמו והוא מאמין בכך ומברכו על זה. ובזה יש לבאר בדרך רמז לשון הפסוק (תהלים ל יב): 'פתחת שקי ותאזרני שמחה', דהנה שק"י ראשי תיבות 'שאו ידיכם קודש', ורצה לומר, שאם אני נושא את ידי לשמים ומאמין שכל ההשפעות שנספעים עלי הכל משמים ואינו תלוי בהשתדלותי כלל, אז אני יכול להתאזר בשמחה, כמבואר לעיל.

אברהם אבינו זכה לברכות בזכות שהיה מאמין באמונה שלמה ונקי מעון

והנה אברהם אבינו הלא היה ראש המאמינים, כמו שהעיד עליו הכתוב (בראשית טו ו) 'והאמין בה', וממילא היה שרוי תמיד

מאמר השבת

שהיא מקום החטא, ואין התשובה בשלימותה.

אמנם הנה כבר נודע מה שהובא בהקדמת תהלים תפלה למשה, על מן **בעל ישמח משה** זללה"ה, שנתגלה לו בחלומו שהוליו אותו להראות לו הגן עדן, ובא לבית גדול יפה ונאה, ובתוכו עמד שולחן קטן ואצלו עמד זקן אחד ולמד, ואמר לו המלאך המוליך אותו כי זה העומד ולמד שם הוא אחד מן התנאים, ושאל את המלאך המוליך וכי זה הוא גן עדן של התנא, הלא דבר זה ישנו גם בעולם הזה, והשיב לו: 'האם תדמה כי התנא הלזה הוא בגן עדן?!', הגן עדן הוא בתוכו ובלבבו! ע"כ. נמצא אם כן שהגן עדן אינו מקום, אלא דבר התלוי בלבו של אדם.

וזהו הענין גבי אדם הראשון, דלאחר שראה כחה של תשובה רצה גם הוא לעשות תשובה, אך הלא אי אפשר לו לקיים התשובה באותו מקום שחטא, לפיכך פתח ואמר 'מזמור שיר ליום השבת', דכיון דאמרו חז"ל (ברכות נג) 'שבת אחד משישים בגן עדן', אם כן יוכל להמשיך לקרבו את קדושת הגן עדן אפילו בהאי עלמא על ידי קדושת השבת, ובזה יקיים תשובה מן המובחר 'באותו פרק ובאותו מקום'.

הוצאת הגליון נתנדב ע"י ידידנו הרבני הנכבד והמפואר הר"ר פנחס משה לאנדא הי"ו לרגל אירוסיתו בתו למז"ט

בשמחה אמיתית כקטן שנולד, ולכן אמר לו הקב"ה 'והיה ברכה' שיהיו הברכות מסורות בידו, כיון שיוכל לברך בשמחה ובטוב לב. וזהו שדקדק רש"י הק' לכתוב 'הברכות נתונות בידך', בידך דייקא, דהיינו שהברכות מסורות בידו בזכות שנשא ידיו לשמים ולא תלה ההצלחה בכוחו ועוצם ידו.

ובזה יתבאר הטעם שכאשר חזר ממלחמת המלכים הוציא לו שם לחם ויין, דרצה לרמז לו שלו נאה ולו יאיה יין המשמח לבב אנוש, כיון שנוטל ידיו אל הלחם ומעביר ממנו הרוח הרעה של 'כוחי ועוצם ידי', ותולה הכל ברצונו יתברך שמו, וזהו שאמר הכתוב שם 'ויברכהו', דהיינו ששפיר מהני הברכה שלו בלב שלם כיון שהוא בשמחה.

ובזה יש לבאר המסורה: דאמר כאן 'והיה ברכה', שהברכות יהיו מסורות בידו לברך בשמחה כמו שצריך, ולזה הסמיך את שני הסיבות שבעבורם זכה להיות בשמחה ושיוכל לברך: 'והיה תמים', דהיינו שהיה תמים ונקי מעבירות המכניסות את האדם למרה שחורה, 'והיה נכון לבוקר', כלומר שהעביר ממנו את הרוח הרעה של 'כוחי ועוצם ידי' שלזה תקנו נטילת ידיים בבוקר, ובכל מה שעבר עליו, הן לטובה והן לרעה, האמין תמיד בה' וידע שהכל מאתו יתברך שמו.

שידוכים בזכות עמידה בנסיון

שמעתי מבעל המעשה שיש להם בת המתחנכת בבית חינוך לבנות, ובאחד הימים דיברו בבית חינוך מענין פגעי הטענלאגיא וחשיבות ההתרחקות אפילו מדברים המותרים, וקיבלו את על עצמן כל הבנות שלא להסתכל על תמונות [שקורין סלייד'ס] עד יום מסוים, ואכן בכל אותן הימים שמרו כולן על הקבלה ולא הלכו להסתכל כלל, אמנם בהגיע ימי הקיץ שמנהג המדינה לצאת קרית חוצות, הלכו כל חברותיה להסתכל על התמונות אחר שהתאפקו זמן רב כל כך, אך היא קבלה על עצמה להמשיך עם הקבלה גם לאחר הימים שהתחייבה עליהם אז, וישבה בביתה לבדה, והיה לה הנסיון קשה מאוד, כי כל חברותיה הלכו לראות ורק היא נשארה לבדה, אך היא עמדה על המשמר בכל תוקף ולא ויתרה על הקבלה בשום פנים ואופן.

והנה בעודה יושבת בבית לבדה עלה רעיון בלבה, היא לקחה פיתקא וכתבה מכתב לכבוד ה' יתברך: 'רבנו של עולם, אתה יודע עד כמה קשה לי שכל חברותי הולכות ורואות ונהנות ורק אני נשארת לבדי נאמנת לקבלתי, וצערי גדול מאוד, על כן ברצוני להקדיש הצער לזכות פלוני ופלוני...! וכאן נקבה בשמותיהם של שתי בחורים מקרובי משפחתה שכבר היו מבוגרים מאוד ולא מצאו עדיין את זיווגם, וביקשה מה' יתברך שישלח להם ישועה בזכות הנסיון שהיא עוברת, וקבעה זמן עד יו"ט סוכות. ואכן כמה ימים קודם חג הסוכות העעל"ט התארסו שניהם למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת, ללמדך הכח של עמידה בנסיון. ע"כ המעשה.

ויש לרמז זה בלשונו של רש"י הק' (בראשית יב ב): 'הברכות נתונות בידך', דהיינו שהיא זכתה לברכות ממש כפי מה שכתבה ובקשה בכתב ידה על הפיתקא.